

večnosti. V posameznih slučajih so Rusi blago in živila res plačevali, toda prodajalec navadno ni prišel na svoj račun, moral je podpisati pobotnico, da je znesek sprejel, toda denarja ni nikoli videl. Kadar pa je res dobil plačilo, je imel tudi izgubo, ker so Rusi računali za rubel visoki kurz 3 K 30 v. Ruski vojaki so tudi prodajali. Vzeli so n. pr. kmetom krave ter ji v bližnji vasi sopet za malenkostno ceno prodajali. Kadar pa je kmet kupec denar odštel, so rekli, da so si premislili in so odšli — s kravo in denarjem. Tako so eno in isto kravo povčasoma prodali, krava pa je končno le ostala — ruskemu vojaku.

Posebno omeniti je, da so ruski vojaki, kakor se iz več okrajev poročja, posilili tudi mnogo žena in deklet.

42 centimeterski topovi.

Ti topovi se morajo pri transportu na cestah razdreti in naložiti na tako pripravljene vozove. Cev sama leži na velikem vozu; posamezni deli se vozijo na drugih vozovih. Če se ukaže med prevozom, da se mora top pripraviti, obstane cela kilometer dolga kolona. Vse moštvo potegne cev na lafeto in podlože se kolosa in oklop. Z velikim ropotom se pomika top v določeno mu postojanko, ki je sovražnik sploh ne vidi. Pok je strašen. Užje se strel z električno žico v oddaljenosti 400 m. Zračen pritisk je pa tako silen, da ne more v bližini nihče ostati na nogah. Cev je dolga 21 metrov. Top doseže daljavo 44.000 metrov, iz Dovra v Calais je pa 33.000 metrov. Predstavljajte si učinek, če pade strašna granata iz višine 400 do 500 metrov v precej visokem loku. Vsak strel je drag in stane približno 48.000 mark. Napačna je sodba, da bi bilo mogoče iz teh topov razstreliti le 150 granat; gotovo je marveč, da sedanjo vojsko topovi gotovo preživijo. Predno se kak strel izstrelji, se natančno izračuna daljavo; nato se top nameri. Nato se še enkrat računani in meri. Ko strel počne, je gotovo, da zadene. Pokaže se mogočen, ognjen steber, nato steber dima, ki je gotovo nad 100 metrov visok; dim se pomeša z betonom in zemljo. Čez nekaj časa se čuje zamolkel grom. Krogla so vkoplje, če niso tla skalnata, 8 do 10 metrov globoko v zemljo in izvrta luknjo, ki meri 15 do 18 metrov. Težko nemško artiljerijo krijejo vedno na vseh straneh močni oddelki pehote in kavalerije, strojne puške in lahki topovi, da se preprečijo presenečenja. Sovražnik je nikdar ne doseže, ker sovražnikovi topovi ne streljajo nad 10.000 metrov. Če stoji top 15.000 metrov od sovražnika, je še vedno za nekaj kilometrov na boljšem. Sicer znaša strelna razdalja na 44.000 metrov, a tako daleč se ne strelja, ker bi bilo škoda drage municije. Tudi slučaj, da bi se streljalo nad 20.000 metrov daleč, bodo jako redki. Čisto na prostem se top tudi ne bo rabil. Dan, predno se strelja, ga tako zakrijejo, da ga ni mogoče videti. Belgijci pravijo topu „godrnjač“; Nemci mu pa pravijo „Berta“ na čast Kruppovi ženi Berti.

Brata Buxton.

O priliki pogreba kralja romunskega se je zgodil v Bukareštu atentat na dva znana angleška politika, na brata Buxton. Ta dva brata sta že mnogo let duša „albanskega odbora“ v Londonu. Seveda je ta odbor le privesek angleškega ministrstva zunanjih del in brata Buxton pravzaprav le organa angleške vlade. Le ta rabi jako rada take agente, da ji ni treba za njih mnogokrat jako smelo delovanje nositi odgovornosti. Balkanski odbor je najprej deloval samo s tem, da je kulturni svet opozarjal na zatiranje v Turčiji živečih kristjanov, pozneje pa je začel delati tudi na njih politično osvobojenje in je v balkanski politiki igral dostikrat jako znamenito vlogo. Vse delo tega balkanskega odbora je bilo do l. 1908. obrnjeno proti Turčiji, a ko je to leto Avstrija anektirala Bosno in Hercegovino, je stvar postala drugačna. Ta balkanski odbor je tedaj začel snovati proti Avstriji naperjeno zvezo, v kateri naj bi poleg kristjanskih držav bila tudi Turčija. Takrat je

začelo vse svetovno časopisje rohneti proti Avstriji zaradi aneksije in vse to je bilo delo bratov Buxton, ki sta seveda delala po naročilu angleškega zunanjega ministra. Povodom aneksije Bosne in Hercegovine je naša država prvič občutila sovražnost Anglije. Takrat je bil na Angleškem že narejen načrt, da se mora Nemčija združiti in balkanski odbor je dobil naročilo, naj pridobi slovsanske države proti Avstriji. Morda bi bilo že za časa aneksije prišlo do vojne, toda Rusija se je takrat čutila preslabo in tako je aneksijska kriza ostala diplomatičen boj, v katerem je obveljalo stališče Avstrije. Toda brata Buxton sta nadaljevala svoje delo in poskušala našo monarhijo oslabilo na drug način. Ker Turčije ni bilo pridobiti za načrte angleške vlade, je prišlo do prve balkanske zveze in do vojne Bolgarske, Grške, Srbije in Črne gore proti Turčiji. Ta zveza se je sicer pozneje razbila, toda brata Buxton nista izgubila upanje, da se obnovi. Čim je začela sedanja vojna, sta šla na Balkan in v Nišu, v Sofiji in Bukareštu rogovili proti Avstriji, dokler ju ni ranil revolver atentatorja.

Junaški štajerski fantje.

Vsi štajerski vojaki so se v dosedanjih bojih naravnost znamenito zadržali; delali so s svojo hrabrostjo čast štajerski domovini. Naj torej nekaj iz teh bojev omenimo.

Oni bataljon 87. celjskega regimenta, ki je bil v Skutariju, nahaja se zdaj na južnem bojišču. Kako junaško se bori, priča sledeče resnično poročilo:

Celjski polk si dan na dan pridobiva nove slave. 14. septembra, ko smo tvorili reservo, je major Peter opazil, da Srbi utrjujejo visok breg na desnem krilu. Hotel je izvesti naskok, a mu ni bilo dovoljeno. Kasneje sta dva voja dobila povelje, da gresta poizvedovat. Na tej poti sta zašla v strahovit sovražni ogenj. Nadporočnik Holub je bil ranjen in stotnik Koczian je dobil nalog, da spravi voja iz ognja. Toda vojaki so prosili, naj jih pusti, kjer so, pač pa naj pošlje ojačenja in municije. Nato je major Peter dal povelje, da se na srbske okope otvori najhujši ogenj iz strojnih pušk; potem je vzel 13. in 16. stotnijo in ju s takim navdušenjem popeljal k naskoku, da je bil sovražni odpor kmalu strt in so Srbi, ki so imeli tri bataljone, v paničnem strahu zbežali, pustivši v okopih 300 mrtvih, dve strojni puški, mnogo streljiva, konj in pušk. Ta naskok je bil velevažen tudi za nadaljnje operacije. Na naši strani je padlo 31 mož, ki jim po vojni postavimo spomenik. — Tako poročilo iz južnega bojišča. Nič manj se 87. štajerski polk ni proslavil na severnem bojišču. Bilo je v bojih za breg Mogila, 25 km vzhodno od Lvova. Naš oddelek s strojnimi puškami je bil nameščen na železniškem nasipu, odkoder je z velikim uspehom obstreljeval sovražne postojanke. Nenadoma se pokažejo Rusi od strani in napadajo naše v boku. Pri prvi mitraljezi se

zgrudita oba podčastnika. Takoj priskoči nadporočnik Ferdinand Praprotnik, sede k strojni puški, jo obrne v novo smer in začne streljati. Streljal je neprestano cele ure in oddelek se kljub peklenskemu sovražnemu ognju in kljub velikim izgubam ni umaknil, dokler ni dobil povelja za to. — Bodi tu ali tam — celjski 87. pešpolk si je vedno enak: njegovi fantje so drzno pogumni, neustrašeni in vztrajajo v boju do zadnjega, pa naj so okoliščine še tako težke. Taki so naši spodnještajerski fantje, naj si bodo potem slovsenske ali nemške narodnosti: čast delajo vedno belo zeleni zastavi!

Nemško poročilo o vojni.

K.B. Berlin, 21. oktobra. Wolffova pisarna poroča: Veliki glavni stan, 21. oktobra dopoldne:

Na Yser-kanalu stojijo naši vojaki še v hudem boju. Sovražnik podpiral je svojo artiljerijo od morja severno-zahodno od Nieuporta. Pri temu napravila je nemška artiljerija neki angleški torpodni čoln za boj nespodobnega.

Boji zahodno mesta Lille trajajo še naprej. Naši vojaki pričeli so tudi tam z ofenzivo in so vrgli sovražnika na večih krajih nazaj. Napravilo se je okoli 2000 angleških vjetnikov in zaplenilo več mašinskih pušk.

Na vzhodnem bojišču se ni zgodila nobena odločitev.

* * *

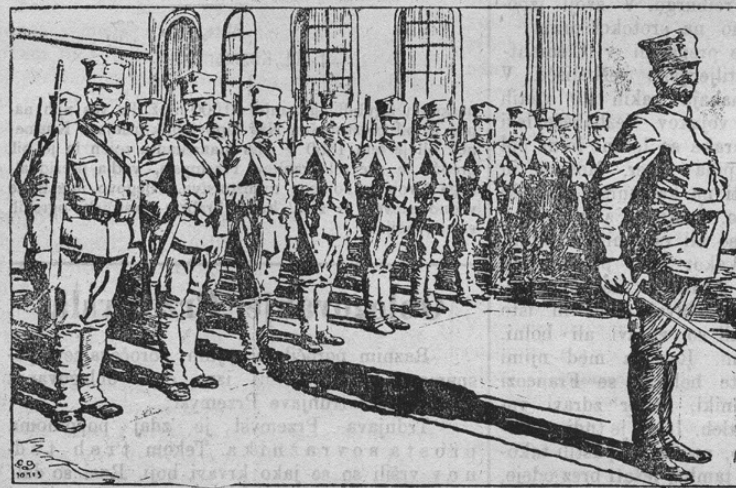
K.B. Christiania, 21. oktobra. Iz Stavanger se poroča: Angleški parnik „Glitre“ linije Salvesen-Leith bil 12 morskih milj od norveškega brega od nekega nemškega podmorskega čolna na dnu morja pogreznjen. Moštvo so rešili.

Beseda o milijonarjih.

Milijon — to je pojem, ki ga poznamo pravzaprav samo po imenu. Zapisati ga zna še s številkami, več pa težko da ve povprečen človek o njem. Milijon se rabi v navadnem jeziku kot izraz nekaj neskončnega, nekaj brezštevilnega. Milijon denarja je toliko, kakor tema, in priprosti ljudje so prepričani, da milijonarji svojega denarja sploh ne morejo prešteti, nego ga merijo na mernike in ga premetavajo z lopatami. Sedaj v vojnem času se pogostoma sliši vprašanje: Kje pa so milijonarji? To vprašanje je naravno. Država je poklicala nešteto moških pod zastave in je prisiljena, neprestano apelirati na dobro srce in na požrtvovalnost prebivalstva. Podpirajte ranjence, podpirajte ranjence, podpirajte Rdeči križ, pošiljajte gorko obleko za bolnišnice, ne pozabite rodbin pod zastave poklicanih vojakov, usmilit se beguncev iz Galicije —

Poljska legija.

Takoj po izbruhu vojne med Avstro-Ogersko in Rusijo osnovali so Poljaki na Avstrijskem iz vrst svojih vojakov prostovoljni kor, imenovana „poljska legija“ in so ta kor iz lastnih sredstev oborožili. Ta legija, h kateri prihaja tudi vednovč članov iz ruskega Poljskega, je popolnoma vojaško izobražena in se je tudi pri dosedanjih bojih že opetovano odlikovala. Naša slika

Die polnische Legion.

káže oddelek dunajske poljske legije s svojim zapovednikom Galica.

Velika licitacija

dne 25. oktobra od 9. ure dopoldne naprej v Ptuju, Florijaniplatz. Razprodajalo se bodo stare obleke, pohištvo, perilo, jermena palice, dežnike itd. Izkupiček se porabi za naše vojske.